

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

L'Observatori de
Desenvolupament Local

Informació trimestral

SITUACIÓ LABORAL DE LES ACTIVITATS TURÍSTIQUES

Tercer trimestre de 2010

Promoció Econòmica
Observatori de Desenvolupament Local del Maresme
Desembre 2010

Introducció

L'objectiu d'aquest informe no és més que analitzar l'evolució de la situació laboral de les *Activitats Turístiques* a la comarca del Maresme a partir de les variables ocupació, activitat econòmica, atur registrat i contractació laboral.

Cal tenir present que quan parlem d'*Activitats Turístiques* fem referència conjunta a les activitats 55, 56 i 79 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques 2009 que corresponen, respectivament, als *Serveis d'allotjament*, *Serveis de menjars i begudes* i *Agències de viatges i operadors turístics*, que són les tres divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Parlem de l'Hostaleria quan ens referim a les divisions 55 i 56 conjuntament.

Ocupació i Activitat Econòmica

Aquest trimestre l'ocupació total en les activitats turístiques ha disminuït, tant respecte el trimestre passat com respecte el mateix període d'un any abans, mentre que en el cas de les empreses el nombre s'ha reduït en termes intertrimestrals però ha augmentat respecte un any abans (vegeu taula T.1).

Tenint en compte el tipus d'ocupació però, parlem de descensos generalitzats en el cas dels assalariats i de creixements lleus en el cas de l'ocupació autònoma.

D'acord amb els registres de l'INSS, les empreses dedicades a les activitats turístiques són, a finals d'aquest trimestre 1.534, un 13,16% menys que el segon trimestre de l'any però un 1,52% més que el mateix període d'un any abans. Quant als ocupats, en són 9.873 d'assalariats i 3.306 d'autònoms. Així, mentre el nombre d'ocupats assalariats ha davallat respecte el segon trimestre de l'any (-2,68%) el d'autònoms ha augmentat un lleu 0,09%. Les variacions interanuals indiquen també un descens de l'ocupació en treballadors assalariats (-3,7%) mentre que el nombre d'autònoms incrementa un 0,27%.

Al final d'aquest període les empreses de les activitats turístiques representen el 12,91% del total de comptes de cotització registrats al Maresme, un pes una mica inferior al que tenien el trimestre passat, quan era del 13,02%. Els pes dels treballadors de les activitats turístiques és de l'11,67% sobre el total d'assalariats a la comarca, unes dècimes per sota del que suposaven el trimestre passat, i el pes dels autònoms que es dediquen a aquestes activitats és del 9,54% quan el segon trimestre era del 9,43%.

T.1 Activitats turístiques. El Maresme. 3r trimestre 2010*

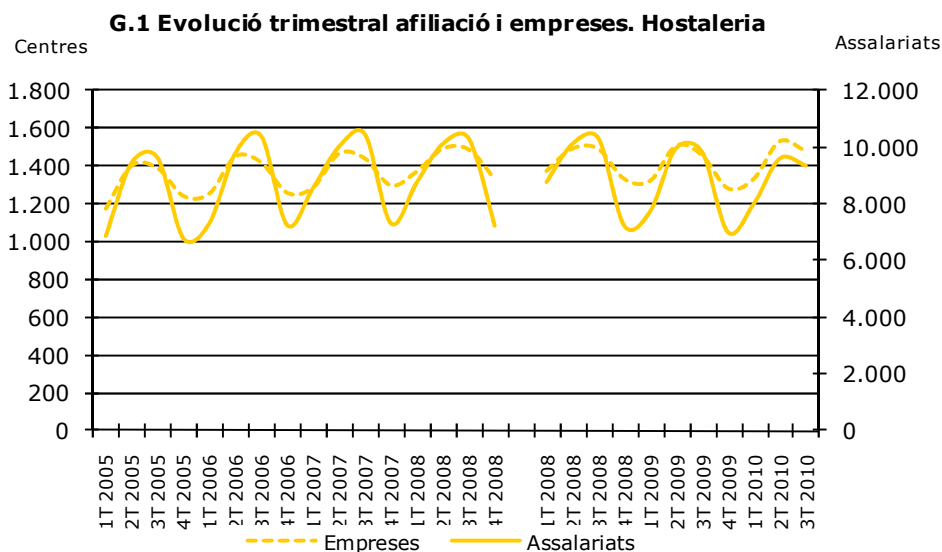
Nom	3r trimestre 2010		
	Empreses	Assalariats	Autònoms
55-Serveis d'allotjament	165	3244	138
56-Serveis de menjar i begudes	1312	6124	3029
79-Agències de viatges i operadors turístics	57	505	139
Total activitats turístiques	1.534	9.873	3306
Variació intertrimestral (%)	-3,16%	-2,68%	0,09%
Variació interanual (%)	1,52%	-3,70%	0,27%
TOTAL COMARCAL (totes activitats)	11.884	84.658	34.664

*data de referència últim dia de cada trimestre

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

Com sempre, la importància de cada divisió econòmica queda clarament dibuixada en la taula anterior on veiem que la divisió de *Serveis de menjar i begudes* aglutina, com és habitual, el nombre més elevat de comptes de cotització, assalariats i autònoms.

Hostaleria

Font: ODLM

En el gràfic anterior (gràfic 1) podem veure l'evolució concreta de la secció econòmica de l'*Hostaleria*¹. Segueix sent evident l'alta estacionalitat d'aquest sector amb moments d'auge i

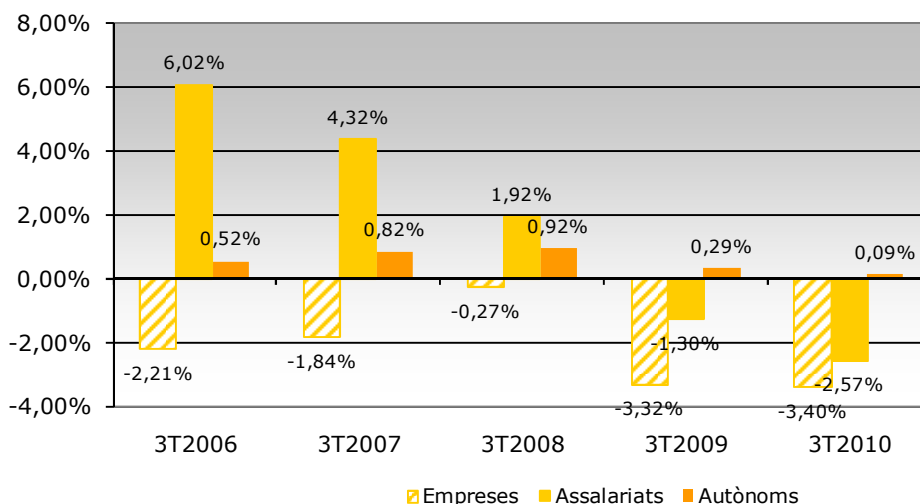
¹ Secció Hostaleria: conformada per les divisions econòmiques 55-Serveis d'allotjament i 56-Serveis de menjar i begudes. Recordem que en aquest document s'analitzen les activitats 55, 56 i 79 (Agències de viatges i operadors turístics) que són divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Adoptem la nomenclatura *Activitats turístiques* per fer referència a aquestes tres activitats conjuntament i *Hostaleria* quan ens referim a les activitats 55 i 56 plegades.

de depressions molt definits, com molt bé queda palès en el gràfic G.1. És ben clar que els moments àlgids de l'hostaleria a la comarca són el segon i tercer trimestre de l'any, si bé és en aquest darrer quan l'ocupació de treballadors assalariats i d'empreses comença a decaure.

Així, aquest trimestre i respecte de l'anterior, el nombre de treballadors ocupats assalariats en l'Hostaleria així com el nombre de centres de cotització ha davallat mentre que s'ha mantingut pràcticament estable l'ocupació autònoma. El gràfic G.2 permet veure que la caiguda de l'ocupació assalariada ha estat més intensa que la registrada en els mateixos període d'anys anteriors.

G.2 Variació % trimestral d'ocupats i empreses Hostaleria, tercers trimestres

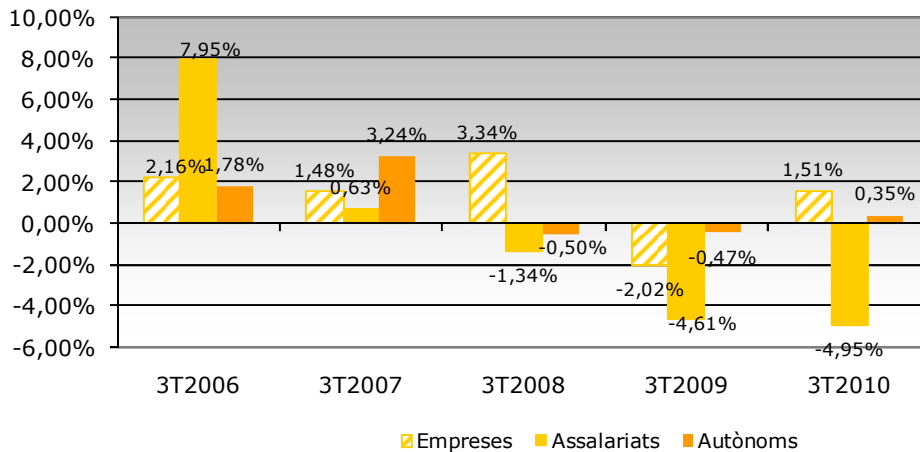

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Les variacions interanuals, per la seva banda, mostren evolucions divergents. Mentre que el nombre d'empreses i de treballadors autònoms creix respecte el mateix trimestre de l'any anterior, l'ocupació de treballadors assalariats cau un 4,95%.

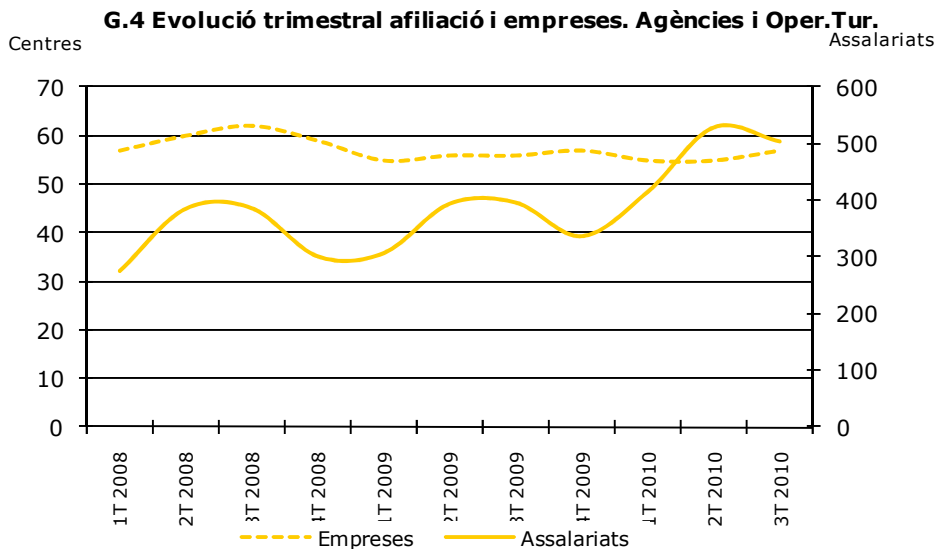
G.3 Variació % anual ocupats i empreses Hostaleria

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Agències de viatges i operadors turístics

En el cas de la divisió de les *Agències de viatges i operadors turístics* també presenten una certa estacionalitat tal i com queda palès en el gràfic que segueix, més marcada en el cas de l'ocupació que en el cas de les empreses.

Font: ODLM

L'evolució intertrimestral ha estat positiva en el cas de les empreses i dels autònoms; les empreses del sector han augmentat un 3,64% respecte el trimestre passat mentre que el nombre d'autònoms s'ha mantingut igual. En canvi, ha estat negativa en el cas dels treballadors assalariats l'ocupació dels quals ha caigut un 4,72%. L'evolució interanual indica

un creixement important de l'ocupació assalariada, del 27,53%, un increment del centres cotitzants (+1,79%) i un descens dels treballadors autònoms (-1,42%).

Estructura productiva/empresarial

Bo i les variacions experimentades sembla que les característiques estructurals del teixit empresarial de les *Activitats Turístiques* canvien molt poc de manera que segueixen caracteritzant-se per la seva reduïda dimensió; el 89,18% d'aquestes empreses –el 88,32% el segon trimestre- són microempreses, és a dir, empreses que ocupen un màxim de 10 treballadors. L'empresa petita, d'entre 11 i 50 treballadors, representa el 9,19% (el 10,03% el trimestre passat) de les empreses de les activitats turístiques, un 1,50% l'empresa mitjana (un 1,57% el segon trimestre) i un 0,13% l'empresa gran (0,06% el trimestre anterior).

T.2 Afiliacions i comptes de cotització segons grandària del centre de cotització - 3r trimestre 2010							Grandària empresa
Tram d'assalariats	I - HOSTALERIA				79-Agències de viatges i operadors turístics		
	55-Serveis d'allotjament		56-Serveis de menjar i begudes		Afiliats	Empreses	
	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses	
1-5	146	67	2.273	1063	75	40	Microempresa
6-10	207	25	1.216	165	65	8	
11-25	439	24	992	67	95	6	Empresa petita
26-30	169	6	26	1	0	0	
31-50	1.108	27	366	9	31	1	
51-100	814	13	295	5	89	1	Empresa mitjana
101-250	361	3	0	0	150	1	
251-500	0	0	381	1	0	0	Empresa gran
501-750	0	0	575	1	0	0	
Total	3.244	165	6.124	1.312	505	57	

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

Així doncs, la distribució dels assalariats per grandària de l'empresa és la següent: un 40,33% estan ocupats en la microempresa, un 32,67% en la petita empresa, un 17,31% ho estan en l'empresa mitjana i un 9,68% estan ocupats en l'empresa gran.

Atur registrat

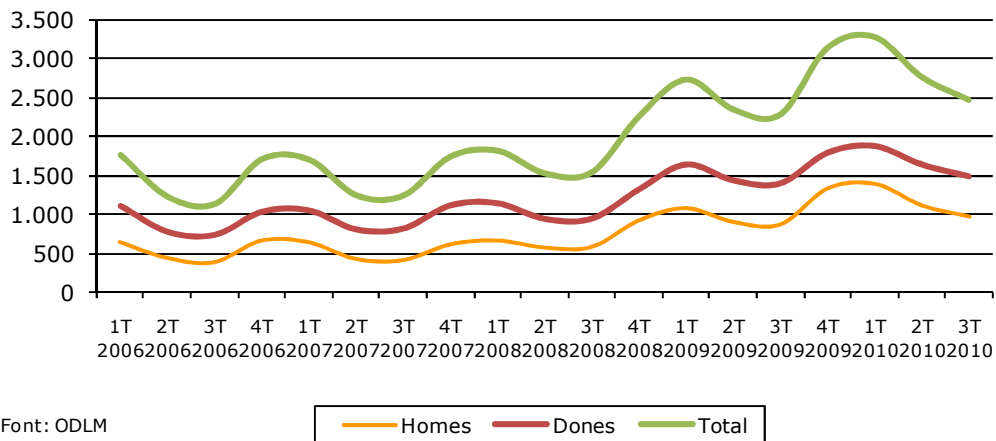
L'atur registrat és una altra variable indicadora de l'estat en què es troba el mercat de treball. Des de finals de 2008 la desocupació no ha parat de créixer pel conjunt de la comarca i només ho ha fet en comptades ocasions en els cas de les *Activitats turístiques* coincidint amb períodes de més auge de l'activitat.

En el gràfic G.5 s'evidencia l'estacionalitat de l'atur en l'*Hostaleria*, cosa que es dona, de fet, pel conjunt de les *Activitats turístiques*. De fet, el dibuix de les línies és l'oposat a aquell que hem vist amb anterioritat per l'ocupació. Per tant, és una estacionalitat lligada de manera directa amb els períodes de major activitat del sector.

La crisi ha tingut el seu impacte en les activitats turístiques com ho ha tingut també en d'altres activitats. Bo i això, com dèiem, els cicles d'estacionalitat no han desaparegut si bé el volum d'aturats ha anat *in crescendo*, com molt bé queda palès en el gràfic G.5.

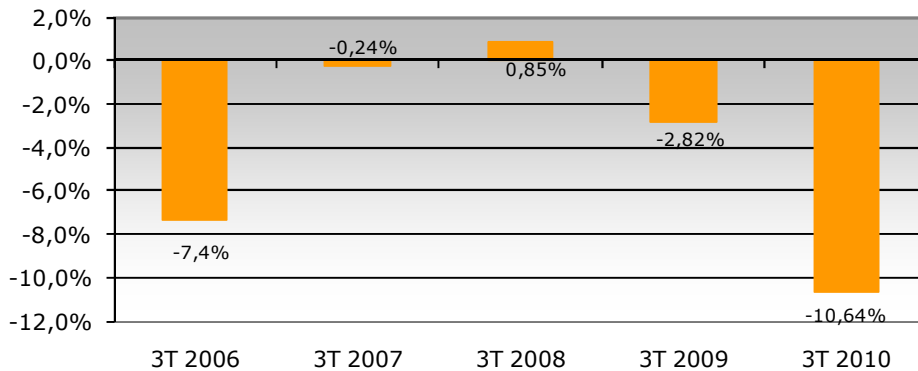

**G.5 Evolució trimestral de l'atur registrat a l'Hostaleria per sexes.
El Maresme 2006-2010**

Així, en el cas de l'Hostaleria i respecte el trimestre passat, com és habitual l'atur registrat ha disminuït i ho ha fet en un 10,64%, el descens més intens dels darrers anys en un tercer trimestre (vegeu gràfic 6). Aquest descens l'atribuïm al fenomen estacional de l'activitat.

G.6 Variació % trimestral de l'atur registrat a l'Hostaleria

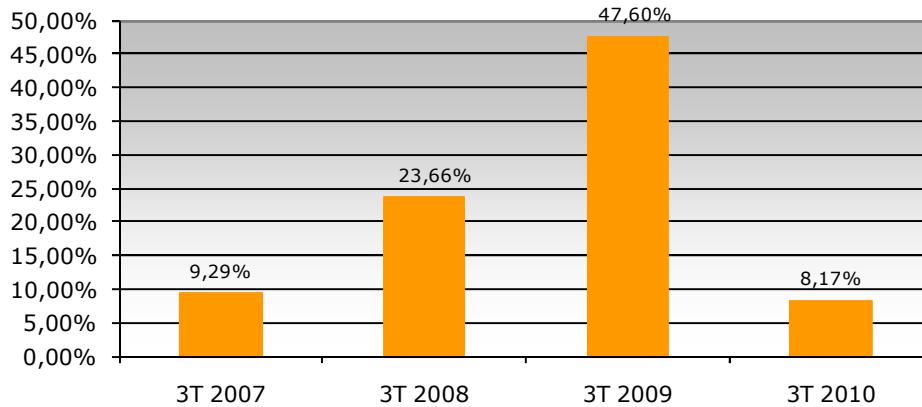

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Ara bé, en termes interanuals l'atur registrat segueix creixent fet que, en aquest cas, és atribuïble a la conjuntura de contracció econòmica que estem vivint (vegeu gràfic 7), bo i que abans de la crisi l'activitat presentava ja increments de la desocupació d'un any a l'altre. Aquest increment ha estat del 8,17%, i és l'augment interanual menys intens dels darrers anys.

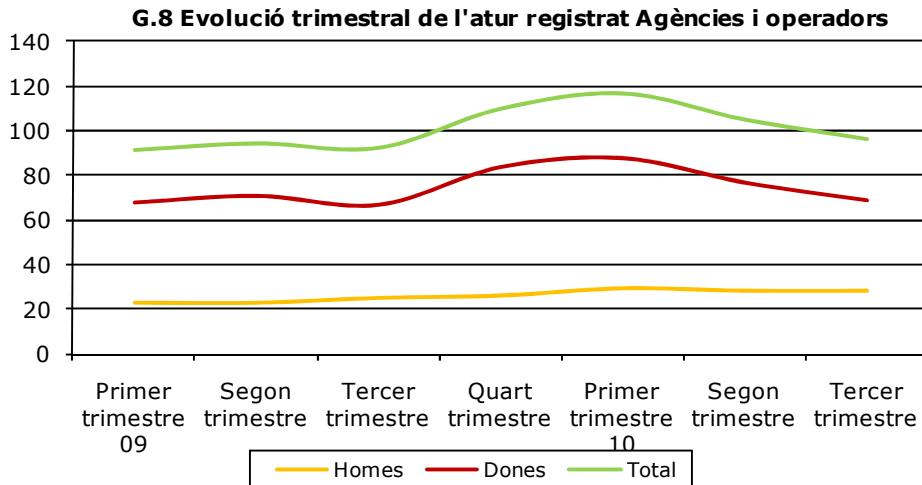

G.7 Variació % interanual de l'atur registrat a l'Hostaleria

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

En el cas de les *Agències de viatges i operadors turístics* l'atur registrat ha seguit també una tendència a la baixa. Aquest trimestre l'activitat ha experimentat un descens de la desocupació del 8,57% si bé, en termes interanuals, l'atur augmenta un 4,34%.

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Contractació laboral

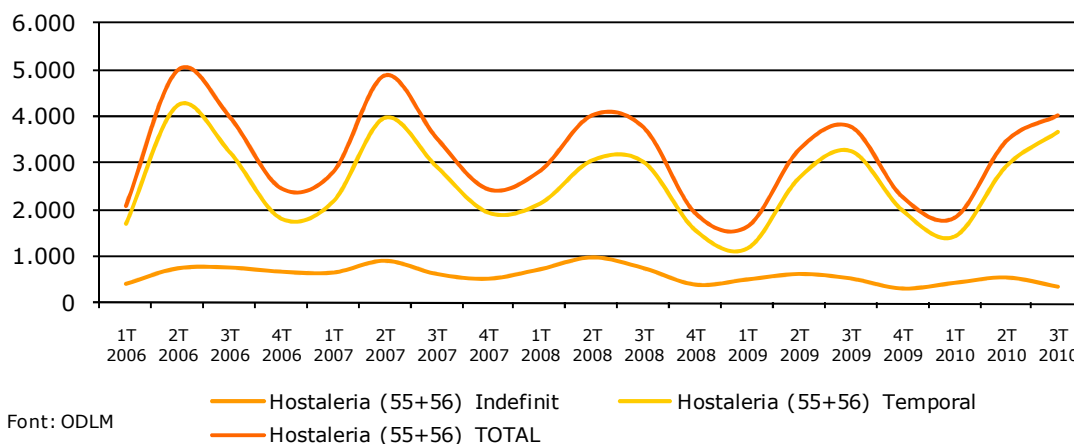
Aquesta variable, bo i no ser molt robusta, ens serveix per veure l'evolució a grans trets i dibuixar tendències. Així, en el gràfic següent, gràfic 9, podem observar com la contractació en l'hostaleria segueix estant molt influenciada per la forta estacionalitat de l'activitat del sector i que la línia tendencial segueix essent a la baixa. Les línies evolutives són, de fet, les oposades a aquelles que dibuixen les de l'atur registrat. És a dir, quan l'atur disminueix la

contractació augmenta. De tota manera, no podem establir relacions directes i exactes entre ambdues variables per aspectes metodològics diversos.

Aquest trimestre, la contractació ha augmentat en l'hostaleria un 15,85%, increment protagonitzat, exclusivament, per la contractació temporal que ha augmentat un 25,42%. La contractació indefinida, en canvi, ha disminuït un 35,41%. En termes interanuals, la contractació també ha augmentat (+6,32%) fruit, també, del creixement de la contractació temporal (+12,63%), mentre que la contractació indefinida ha davallat un 32,83%.

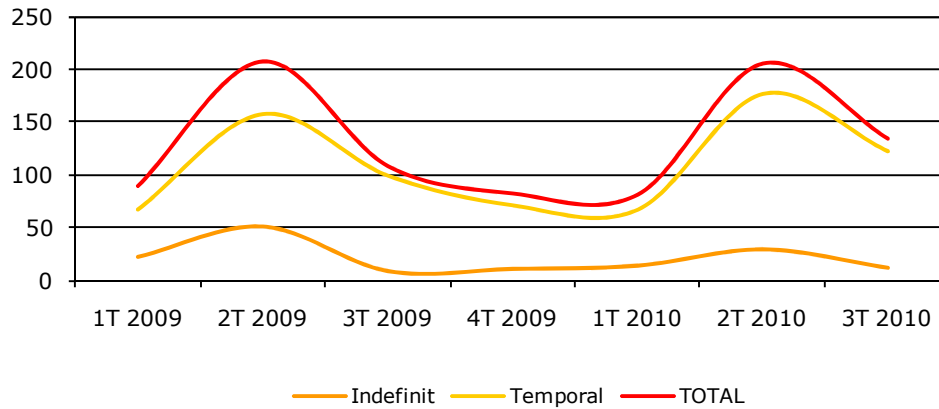
**G.9 Evolució trimestral de la contractació a l'Hostaleria.
El Maresme, 2006-2010**

En el cas de l'activitat *Agències de viatge i operadors turístics*, el còmput total indica un descens de la contractació en termes intertrimestrals i creixement en termes interanuals. Respecte el trimestre passat la reducció ha estat del 34,63%, descens que rau en la davallada tant de la contractació indefinida (-58,62%) com de la temporal (-30,68%). El creixement experimentat vers l'any anterior ha estat del 24,07% el qual ha sobrevingut per l'increment de la contractació indefinida (33,33%) i de la temporal (23,23%).

G.10 Evolució del tipus de contractació Viatges i Operadors, 2009-2010

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Conclusió

Bo i que el nombre d'ocupats en les activitats turístiques va davallant poc a poc, el cert és la reactivació cíclica de l'activitat ha permès que l'atur disminuís respecte el trimestre passat i que la contractació augmentés. Sembla doncs, que aquesta activitat segueix funcionant com sempre, amb els seus cicles habituals, si bé, amb tota probabilitat caldran grans canvis en el sector per aconseguir que el sector absorbeixi el mateix volum de treballadors que abans de la crisi i, evidentment, canvis en l'economia global que permetin un retorn de la confiança en els consumidors que són, a la fi, els que animen l'activitat econòmica amb el seu consum.